

10. ročník Šachtágu v znamení 680. výročia Rudňan

Už tradične sa 24. novembra 2012 v spoločenskej sále Obecného úradu uskutočnil 10. ročník Šachtágu, ktorý bol úspešný. Jeho program vzhľadom na 111 účastníkov. Pribeh slávnosti umocnila i účasť milých hostí. Najvýznamnejšia bola účasť rudňanskej rodáčky

Mudr. Melánie Oravcovej, rod. Melterovej. Milými hosťami boli i páni farári a to miestny p. farár Matúš Perignéth a pán farár evanjelickej cirkvi augsburského vyznania zo Spišskej Novej Vsi Mgr. Jaroslav Matys s manželkou. Za Združenie baníckych spolkov a cechov Slovenska sa zúčastnili jeho podpredseda Doc. Juraj Ďurovie Csc., ktorý bol zástupcom Košického baníckeho spolku, delegácia Gemerského baníckeho spolku vedená predsedom Ing. Arpádom Kavečankým, delegácia Baníckeho cechu Slovinky, so zástupcom Jozefom Rehetom, delegácia Baníckeho spolku Spiš zo Spišskej Novej Vsi ktorú viedol predseda Ing. Vladimír Klaučo.

Jubilejný 10. ročník sa niesol v znamení významnej udalosti a to 680. výročia dostupnej písomnej zmienky o obci, ktorá je uvedená v listine palatína Jána Drugetha zo 17. júla 1332, kde sa spomína osada s názvom Cuffurbach, čo voľne preložené do slovenčiny znamená meďený potok. Uvedené listiny sa v súčasnosti nachádzajú v štátnom archíve v Levoči. Rozvoj obce

vždy podmieňoval rozvoj baníctva. Podľa zmien majiteľov baní – ťažiarov, menil sa i názov obce: Cuffurbach, Kotierbach, Koterbach, Koterbachy, Etež baňa. Na návrh miestneho duchovného Jána Slodičku bola obec Koterbachy premenovaná na Rudňany. Takto bola zaregistrovaná na Poverenectve vnútra 11. 6. 1948.

Organizovaním Šachtágu naplňuje banícky cech svoje poslanie, ktoré má uvedené i vo svojich stanovách: „Základným poslaním baníckeho cechu je obnovenie, udržiavanie a rozvíjanie baníckych zvykov...“

Náš banícky cech v snahe zachovať tieto veľmi milé stretnutia, ich začal organizovať v roku 2003 a to na počesť patrónky baníkov sv. Barbory a patróna obce Rudňany sv. Klementa. Naše rudňanske Šachtágy majú svoj tradičný pevný program v priebehu, ktorého skokom cez kožu sa prijímajú noví členovia, a taktiež sa uskutočňuje aj ohňostroj.

Anton Šarik, člen VVBC Rudňany

Miesto pre komisie

V tejto našej rubrike oslovujeme pravidelne predsedov jednotlivých komisií a tak sme sa tentokrát obrátili na predsedu komisie pre riešenie rómskej problematiky, poslanca OcZ p. Mareka Horvátha.

Od posledných volieb pracujú v našom obecnom zastupiteľstve traja rómski poslanci. Bola vytvorená samostatná „Komisia pre riešenie rómskej problematiky“. Môžete nám povedať kto v nej pracuje a čo je hlavnou náplňou jej činnosti?

Každá komisia má štyroch členov, v našej pracuje Ivan Dunka, Milan Červenák, Ondrej Borák a Ladislav Dunka. Zapisovateľku nám robí p. Danka Pustulková, ktorá ako jediná zapisovateľka nie je pracovníčkou obecného úradu.

Stretávame sa raz mesačne v komunitnom centre, riadime sa plánom práce, ktorí sme si vypracovali. Raz štvrťročne vykonávame kontroly v obecných nájomných bytoch. Riešime bežné, aktuálne problémy, napr. boli sťažnosti zo škôl, že deti zo Zabíjanca chodia do školy veľmi špinavé, majú vši a blchy. Boli sme sa pozrieť a pofotiť priamo v tých domoch, v prípade veľkej zimy hrozí prevalenie striech pod snehom. Veľa spolupracujeme s terénnymi sociálnymi pracovníčkami. Riešime aj bežné sťažnosti Rómov o plesniach v byte, o vode, ktorá stále stojí pred fialovou bytovkou, upchatej kanalizácii...

Splňa práca poslanca OcZ Vaše očakávania? Čo by ste chceli zmeniť, respektíve ešte stihnúť urobiť do konca volebného obdobia?

Moja snaha stať sa poslancom vychádzala z toho, že som chcel získať prehľad čo sa v obci robí a čo by sa ešte dalo urobiť, zlepšiť. Bol som sa pozrieť na OcZ, keď som ešte nebol poslancom. Nemôžem očakávať, že všetko čo navrhujeme, sa nám podarí splniť.

Najviac chceme vysťahovať ľudí zo Zabíjanca a závalového pásma na Pätoráckej a vybudovať nájomné byty nízkeho štandardu. Aj tento rok sme dávali návrh do rozpočtu – finančné prostriedky na projektovú dokumentáciu. Okrem toho sme navrhovali urobiť asfalt medzi žltou a červenou bytovkou a pred fialovou bytovkou na 5RPII, lebo tam nie je dobrá prístupová cesta, osvetlenie. Chceli

by sme opravili park pred potravinami – natriet vozíky, urobiť lavičky. Nechceme podporiť len to čo je pre Rómov, ale pre všetkých občanov.

Zaoberáte sa aj neplatičmi za nájom, odpad, vodu a podobne? Ako riešite problémy s neprispôsobivými občanmi, ktorí opakovane ničia obecný majetok (viď príklad: v televízii – bitka na Pätoráckej – rozbité dvere...)

Pravdaže, aj po tej bitke na Pätoráckej, boli nájomníci predvolaní na komisiu a upozornení, že v prípade opätovného porušenia nájomnej zmluvy, im táto bude zrušená. Škody si musia odstrániť na vlastné náklady. Už predtým sme jedného nájomníka vyhodili z bytu za porušenie nájomnej zmluvy. Neplatiči ktorí majú dlhy sú tiež predvolaní na komisiu a keď sú trikrát upozornení, potom sa im ruší nájomná zmluva.

Čo by podľa Vás najviac pomohlo Rómom v našej obci?

Myslím si, že by to bolo vyriešenie ich bytovej situácie, lebo tí ktorí nebyvajú v obecných bytoch si neplatia elektrinu, vodu, smeti, deti sú špinavé, majú vši, blchy a kožné choroby. Tieto problémy by zmizli a Rómovia by sa naučili platiť za byty, naučili by sa zodpovednosti.

Chceli by sme, aby sa od tých Rómov, ktorí majú byty naučili žiť lepšie. Pomohlo by aj keby Rómovia mali robotu, za ktorou by nemuseli ďaleko dochádzať.

Ďakujem Vám za rozhovor.

M. Malecová

Na rozhovor k problematike dopravného značenia sme v tejto rubrike oslovili predsedu Komisie pre verejný poriadok JUDr. Vladislava Chrousta.

V obci pribúdajú nové dopravné značky. Z akého dôvodu?

Komisia pre ochranu verejného poriadku, ktorá je gestorom aj problematiky dopravy, pri schvaľovaní rozpočtu na rok 2012 predložila návrh na spracovanie pod názvom „Projekt dopravného značenia miestnych komunikácií v obci Rudňany“. Cieľom projektu bolo vyriešiť súčasnú nepriaznivú dopravnú situáciu v obci a zabezpečiť bezpečný návrh, ktorý by bol v súlade so zákonom NR SR č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke a vyhlášky MV SR č. 9/20009.

V čom spočívajú zmeny, ktoré následkom spracovaného projektu ovplyvnia dopravné značenie v obci?

Komunikačný systém v zastavanej časti v našej obci predstavuje predovšetkým prieťah cesty č. III/5365, ktorý z hľadiska dopravného významu predstavuje obecnú komunikáciu. V komunikačnom systéme sa v súčasnosti nachádzajú zvislé dopravné značky, ktoré najmä na miestnych komunikáciách plne nevyhovujú potrebám cestnej premávky. Uvedená skutočnosť bola závadou v zvislom dopravnom značení, ktorá môže viesť k vážnym dopravným nehodám.

Prvá zo zmien bola realizácia umiestnenia dopravných značiek pred školami. Načo slúži toto opatrenie?

Miestne komunikácie v blízkosti Materskej škôlky, Základnej školy a Spojenej školy boli

vyznačené ako „Školská zóna“. Uvedeným opatrením chceme zvýšiť bezpečnosť žiakov v blízkosti škôl. Pri samotnom osadzovaní zvislého dopravného značenia je však potrebné zo strany obce dodržiavať určité podmienky, ktoré sú uvedené vo vykonávacom predpise. Pri výškovom osadení dopravnej značky je potrebné dodržať z dôvodu viditeľnosti ich minimálnu výšku spodného okraja dopravnej značky od úrovne vozovky, respektíve chodníka, ktorú zákonodarca stanovil nie nižšiu ako 2.0 m. Záverom chcem vysloviť presvedčenie, že nové dopravné značenie vydrží bez násilného poškodenia čo najdlhšie a bude nápomocné pre všetkých účastníkov cestnej premávky v obci Rudňany.

Ďakujeme za rozhovor

Mgr.Katarína Kandráčová

Informátor OcÚ

Uznesenia zo zasadnutia Obecného zastupiteľstva dňa 31. 10. 2012

Uznesenie OcZ č. 177/2012

OcZ žiada starostu obce vyhlásiť verejné obstarávanie na výmenu vonkajšej dlažby pri Materskej škole s. č. 89 v zmysle prijatej smernice o verejnom obstarávaní

Uznesenie OcZ č. 178/2012

OcZ schvaľuje Správu Základnej školy Rudňany s. č. 96 o výsledkoch výchovno-vzdelávacej činnosti a podmienkach školy za školský rok 2011/2012

Uznesenie OcZ č. 179/2012

OcZ schvaľuje Správu Materskej školy Rudňany s. č. 89 o výsledkoch výchovno-vzdelávacej činnosti za školský rok 2011/2012

Uznesenie OcZ č. 180/2012

OcZ schvaľuje Hodnotiacu správu o výsledkoch výchovno-vzdelávacej činnosti Materskej školy Rudňany SRPII za školský rok 2011/2012

Uznesenie OcZ č. 181/2012

OcZ žiada starostu o vykonanie opravy obecných nájomných bytov č. 19 a č. 21 v nájomnom dome s. č. 245 a vyriešenie technickej stránky odpadu v nájomnom obecnom byte č. 24

Uznesenie OcZ č. 182/2012

OcZ berie na vedomie Správy z vykonaných kontrol č. 04/2012

Uznesenie OcZ č. 183/2012

OcZ žiada starostu obce na základe predloženej informácie hlavného kontrolóra obce zabezpečiť verejné obstarávanie na zakúpenie nového nákladného motorového vozidla s dodržaním stanovených technických parametrov

Uznesenie OcZ č. 184/2012

OcZ schvaľuje obstaranie zmien a doplnkov Územného plánu Obce Rudňany

Uznesenie OcZ č. 185/2012

OcZ schvaľuje Všeobecné záväzné nariadenie Obce Rudňany č. 2/2012 - Požiarň poriadok obce

Uznesenie OcZ č. 186/2012

OcZ žiada starostu obce vyčleniť finančné prostriedky na rok 2013 na zabezpečenie činnosti obecného hasičského zboru

Uznesenie OcZ č. 187/2012

OcZ berie na vedomie informáciu o návrhu VZN o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady na území Obce Rudňany a odporúča zverejniť k pripomienkovaniu na úradnej tabuli a webovej stránke obce

Uznesenie OcZ č. 188/2012

OcZ schvaľuje Zmenu rozpočtu č. 4 rozpočtovými opatreniami č. 3 podľa § 14 ods. 2 písmena b) zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách v príjmovej a výdavkovej časti rozpočtu, a rozpočtovými opatreniami č. 1, 2, 4 podľa § 14 ods. 2 písmena a) zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene doplnení niektorých zákonov vo výdavkovej časti rozpočtu. Zmenou rozpočtu sa celkové príjmy a celkové výdavky navýšia o 4 760 €. Zároveň sa tým upravuje finančná časť programového rozpočtu obce pre rok 2012.

Uznesenie OcZ č. 189/2012

OcZ schvaľuje Zmluvu o pripojení žiadateľa o pripojenie do distribučnej sústavy č. 100751112 ZoP uzavretú medzi Obcou Rudňany a Východoslovenskou distribučnou a.s. Mlynská 31 Košice

Uznesenie OcZ č. 190/2012

OcZ žiada starostu obce vykonať účinné opatrenia k zamedzeniu prístupu občanov do budovy obce Slobodáreň s. č. 75

Uznesenie OcZ č. 191/2012

OcZ žiada starostu obce predložiť koncepčné riešenie pri poskytovaní sociálnej služby občanom, donášky stravy do domácnosti v súlade s platnými právnymi predpismi

Uznesenie OcZ č. 192/2012

OcZ schvaľuje odmeny poslancom, členom obecnej rady a členom odborných komisií za rok 2012 v celkovej výške 4 060 €

Uznesenie OcZ č. 193/2012

OcZ schvaľuje ročnú odmenu hlavnému kontrolórovi obce vo výške 15% súčtu mesačných plátov za rok 2012

V minulom čísle Horizontu sme avizovali, že pre tých, ktorí nemajú prístup k internetu a nemôžu si publikáciu **Koterbachy očami môjho detstva** autorky p. MUDr. Melánie Melterovej prečítať na webovej stránke našej obce, budeme úryvky z nej uverejňovať na pokračovanie na stránkach nášho mesačníka. V tomto čísle uvádzame prvú časť.

Motto : „ Žijem tak , aby som sa mohla pokojne obzrieť za seba “.

Myšlienky predkladané v práci sú napísané tak , ako som to cítila a prežila . Práca nemá obvyklé členenie . Súčasťou práce je fotodokumentácia miest a udalostí, ktoré sú spomínané v texte.

Oravcová (Melterová) Melánia

© Oravcová Melánia

Nová Lesná, február 2012

Koterbachy očami môjho detstva.

„Národu možno odcudziť mnoho vecí: krajinu, pôdu, rieky aj mu vypáliť dediny. Národu možno vziať slobodu, ale nie je možné mu ukradnúť jeho históriu, vyrvať mu to čo je v jeho duši“, Jozef Cíger Hronský.

Obdivuhodný, veľmi statočný človek, starosta obce Rudňany, pán Miroslav Blišťan pri príležitosti akcie „Stretnutie rodákov“ v roku 1995 povedal: „Rodisko nie je len miesto ku ktorému nás viaže rodný list, rodisko nosí každý vo svojej duši. Minulosť nie je mŕtva, ale žije v každom z nás, aj keď si to niekedy neuvedomujeme“.

Keď som sa dozvedela, že vláda v roku 1993 nariadila útlmový program baníctva, rozhodla som sa zaznamenať niekoľko riadkov pre mojich potomkov, aby vedeli, že aj v Koterbachoch sa žilo ťažko, ale krásne s veľkými duchovnými hodnotami. Baníctvo malo na Spiši mnohoročnú tradíciu. Tu žili, rodili sa a umierali mnohé generácie, ktoré posúvali život dopredu, strádali, tešili sa, bojovali s prírodnými silami, poskytovali celej spoločnosti životne dôležité suroviny pre ďalší posun. Som optimistka a verím, že príde znovu doba, keď múdri hospodári znovu objavia bohatstvo tohto kúta zeme a nastane fáza obnovy tak, ako sa to opakuje už 700 rokov. „Raz rozkvitne kvietok v tej malej záhradke, veľkej ako dve dlane, obloženej skalkami nazbieranými na haldách“.

MUDr. Melánia Oravcová, (Melterová)
Február 2012

Fara pri kostole a dom Šutákových

Koterbachy ležia v hornej časti severného okraja Spišsko - gemerského rudohoria, v hlbokom údolí dvoch hrebeňov Volovských vrchov. Pri vstupe do údolia po ľavej strane sa hrebeň celým údolím až po obec Poráč prudko zvažuje. Na tejto strane boli len malé možnosti prežitia a preto tam bolo len málo obydľí. Hrebeň bol porastený hustým ihličnatým lesom. Na temeni boli lúky a ešte v roku 1908 tam bola obec Lendava o ktorej mi rozprávala moja prababka. Prababka po mame bola bylinkárka a Lendavu poznala. Kolovala tu povest o žene s dieťaťom v náručí, ktorú stihol trest, keď niesla na pole mužovi jedlo a dieťaťu utrela zadoček krajcom chleba. Za trest skamenela a v poli stojí skala do dnes. Na temeni hrebeňa je les, lúky „Príhoh“ v úrovni Pätoráckej a ďalej až po Poráč obhospodarovaná pôda poráčanov. Celým údolím sa tiahne úzka prašná cesta, ktorá kopíruje polohu hrebeňa, má prudké stúpanie od Obrázka až po Baniská. Z Banísk je vidieť panorámu Vysokých Tatier. Celé údolie sa otvára po pravej strane, kde leží celá obec, všetky možnosti života obce. Ku všetkým usadlostiam viedli len úzke prašné chodníky, okrem širšej Dolnej cesty. Dolná cesta bola mierna, bez stúpania, robila okľuku okolo osád. Bol to mierny terén na úpäti druhého hrebeňa Volovských vrchov stúpajúceho hore a na pravo. Za nimi bol len les až k vrcholu. Na temeni boli lúky. V podhorí pri usadlostiach mali baníci – maloroľníci malé polička a v oblasti Pätoráckej kolónie boli väčšie pásy zeme, ktoré boli vo vlastníctve maloroľníkov - baníkov, nazývané „Polianky“. Dolná cesta viedla od Banskej tržnice cez Hutu okolo kostola, cez Zimné, Jahňacie, okolo novej školy a hore kopčekom cez mostík, tam sa spájala s Hornou cestou. Väčšina stavieb od Banísk po Krajšlog - Krížovú jamu je postavená na v minulosti vyvezených haldách, napríklad aj Pätoracká kolónia je „na halni“ a preto sa k nej možno dostať len peši po chodníčku, hore halňou. Povozy museli ísť naokolo popod Ždiarik, okolo šachty na dvor kolónie. Aj nové bývanie postavené neskôr po roku 1940-1943 sú postavené na terasovo upravených haldách. Úrodnej zeme bolo pramálo. Všade len piargy, hľušina, ale pre nás deti veľká zábava. Bolo to krásne. Bol tu siderit, barit, chalkopyrit, tetradrit, rumelka, hematit, magnetit. Samozrejme my deti sme to vtedy nevedeli, ale jednou z najobľúbenejších výprav bolo hľadanie

KOSTOL

Roh Pätoráckej kolónie a plot Pätoráckej šachty. Hutman Dolok a milicionár Hrošár

krásnych kameňov po haldách.

Koterbachy očami môjho detstva. Koterbachy ako si ich pamätám. Do Koterbach viedla úzka prašná cesta. V Koterbachoch hore cestou na ľavej strane vo veľkej skale v hlboko vytesanom výklenku bol svätý obrazok, pri ktorom vždy boli kvietky. Keď sme prechádzali okolo neho, prežehnali sme sa.

Vstupujeme na územie obce Koterbachy. Po pravej strane boli tri domy pre robotníkov a jeden pre majstrov. Bývali tu Vágnerovci - naša rodina, Šindlerovci a Klinkovci - Zlaťa. Nasledoval komplex fabriky, elektrárň, triedička - separácia, pece a ortuťovňa. Povyše na rázcestí bola Banská tržnica, najväčší obchod, kde sa kupovalo na objednávky a na knižku. Potom sa mesačne platilo. V tých miestach bola aj Korachova krčma, po vojne Cvengrošova, keď sa pán Cvengroš ťažko ranený vrátil z frontu domov. Na Dolnej ceste bola štvorbytovka pre robotníkov a dvojbytovka pre majstrov. Bývali tam Bonkovci - futbalisti, Vadelovci, Siváčkovci a iní. Po pravej strane bola dielňa - motorhaus a vchod do štólne Rochus. Cestou ďalej bola Huta, kde boli malé murované domy. Bývali tam Klorusovci, Koscelníkovci a Kalafutovci. Jeden od Klorusov bol misionár, Koscelník bol fotograf na objednávku, Kalafut, toho času prvý inžinier Koterbašan. Povyše na ľavo bola fara a oproti na briežku krásny drevený kostol postavený z jedľového dreva. Ľudia sa smiali, že: „v Koterbachoch koscel zjedli“. Podľa rozprávania mojich rodičov viem, že farárom bol pán Uhliarik, ktorý ma krstil, po ňom nastúpil pán farár Ján Slodička, ktorý v roku 1946 navrhol Koterbachom nový názov, Rudňany. Za farou bol dom, v ktorom bývali Šutakovci, boli úradníci, mali dve dcéry, Evu a meno druhej si nepamätám. Po ceste býval obuvník Želihovský, šil topánky z kože na mieru, taktiež kapce zo súkna a opravoval obuv. Vždy nám šil trochu väčšie, keď nám noha narastie. Pod špicu a na podpätky dával pliešky, aby sa podrážka skoro nezodrala. Topánky sme nosili aj jeden po druhom, keď nám nohy vyrástli a obuv bola zachovalá. My sme nikdy nechodili boso. Po ceste ďalej bolo

Zimné, celé v lese. Bolo tu 5 domov pre robotníkov a 5 domov pre úradníkov. Vo fabrických domoch bývali Gromovsky, Gñadekovci, Hrebenárovci, Jánošíkovci. Všetkým Jánošíkovým bola moja stará mama krstná. Krstní rodičia mali povinnosť dochovať pri nešťastí všetky deti. V úradníckych domoch bývali inžinier Fleišer, Jánošíkovci, mali po jednej dcére. Fleišerova sa volala Klára. Nikodim, Ratkovský a Kocikovci. Kocikovci mali dcéru Evu, o niečo staršiu ako ja. Po ceste ďalej bola Rímskokatolícka ľudová škola. V jednom trakte bývali učitelia, Imrich Kraviansky, riaditeľ, mal syna Mikuláša. Fehérová sa vydala za Kušnira, boli bezdetní, učiteľ Fecko, Hozzová Mária, slobodná, moja učiteľka v prvej a v druhej triede zo Spišských Vlách. Dvorštiak a Kraviansky boli veliteľmi Hlinkovej gardy. Asi to tak v tom čase muselo byť. Školníkom bol Ján Lénik, mal dcéru Anču, ktorá bola moja spolužiačka. Pri škole, cez cestu pod medzou, bolo futbalové ihrisko, neohradené, mávali sme na ňom telocvik a hrával sa futbal. Peniaze za futbal sa zbierali do klobúka. Neďaleko bola ohradená vodná nádrž, zásoba vody na rôzne účely. Do nej pritekal malý potôčik, ktorý preteká celými Koterbachami. Nádrž mala odtok ďalej vo forme potoka. Nádrž sme volali Tóno. Koterbachy boli chudobné na vodu. Na jar cestou zo školy sme sa zastavovali pri Tóne, kde bolo veľa žiab. Chytali sme ich, zabili so skalou, nohy odrezali a doma s vajíčkom to bola pochúťka. Nik nás na to neupozornil, že sa to nesmie. Brali sme to ako obživu. Povyše školy na pravo hore briežkom po strmom chodníku sme sa dostali ku dvom domom, v ktorých bývali Hyžnajovci. Pani Hyžnajová bola pôrodná asistentka. Veľmi šikovná zdravotníčka, bola tvrdá Slovenka, nevedela hovoriť nárečím, hovorila krásne slovensky.

Po potlačení povstania sa u nej skrývali dvaja partizáni, ktorých ošetrila po udalosti, ktorá sa udiala na Silvestra v roku 1944. Po večernej omši sme celý húf išli domov z kostola. Keď sme boli pri škole začala prestrelka. Gulky nám lietali ponad hlavy, niekto zakričal „k zemi“. Ležali sme pod medzou. Prišli ku nám nemeckí vojaci, vohnali nás do školy. My sme nevedeli, čo sa robí, po jednom nás púšťali von zo školy. Báli sme sa, že nás idú postrieľať. Kričali na nás - partizán vo ist partizán? Tých dvoch partizánov chytili. Hore briežkom našli krvavú stopu v snehu. Zavreli ich do domu, kde bola počas vojny v Podbrezovej zriadená nemecká škola pre deti Koterbašských Nemcov. Partizánov zastrelili medzi Koterbachami a Spišskou Novou Vsou. Na Podbrezovej mali dom Kumorovicovci, richtár Cvangroš - Panáško. Pán Cvangroš bol apolitický, boli mu všetci občania rovní, nedal sa ovplyvniť ničím a nikým. Uznávaný chlap so svojimi zásadami, tak sa o ňom hovorilo.

Za Podbrezovou napravo bola Zapálenica. Bývalo tam najviac robotníkov. Boli tam hrazdené domy, Zapálenica bola vybudovaná tiež na starých haldách. Túto časť Koterbách som málo poznala. Mala som odtiaľ spolužiaka, Joža Štefánika, Melikantovú Marínu a Betu. Chodníkom do strmého kopca bol Závistlivec. Bolo tam niekoľko domov. Osadníci boli baníci, ale mali na vtedajšiu dobu dosť veľké lúky a role, chovali dobytok a mali sa trochu lepšie ako my. Večer sme sa dívali z okien, ako blikajú karbidové lampáše, keď idú o desiatej zo smeny domov. Cez Závistlivec sme chodili pešo do Vondrišľa.

Vrátime sa na rázcestie od tržnice na hlavnú Hornú cestu. Na Hornej ceste bývali Suchí, mali obchod s miešaným tovarom. Ich syn Lajoš Suchý bol chorý a do školy chodil len sporadicky. Nad cestou ďalej bol murovaný dvojdom pre úradníkov, kde bývali Šimkulakovci, boli vážení úradníci. Ďalej v zatáčke na briežku bývali Ovčiarikovci. Jedna bola moja spolužiačka, išla za mníšku. Oproti Šimkulakovcom, pod cestou, v strmej medzi, mali dom Kernovci. Z cesty ku Kernovým viedol úzky chodníček až k fare a kostolu. Tak sme si skracovali cestu z Hornej cesty do kostola. Asi sto metrov za zatáčkou sa Horná a Dolná cesta spájali. Odtiaľ hore Koterbachami viedla už len jedna prašná cesta. Po pravej strane bol murovaný dvojdom ohradený parádnym plotom. Tam býval vždy lekár. V čase môjho detstva doktor Grekov, ruský emigrant, pred ním doktor Braun a po ňom doktor Bruxel. Ďalej bol dom pre úradníkov a pod medzou budova, kde mal ordináciu zubný lekár, v mojom detstve doktorka Scholtzová a zubný laborant Čapla zo Spišskej Novej Vsi, ktorí boli židia a ešte pred židovskou pohromou odišli do Ameriky. Neskôr tam ordinoval dentista Rétter zo Spišskej Novej Vsi. Oproti cez cestu vo svahu mali dom Mariančíkovci. Asi dvesto metrov hore cestou bola honosná poschodová budova s dosť veľkým parkom, kvetinovými záhonmi, malou kaplnkou. Cez park preteká Koterbašský potok, bol vyregulovaný, celá oblasť bola

ohradená vysokým plotom murovanej dreveným. Mali tam aj morušové stromy. Bolo to sídlo pre riaditeľa závodu, neskôr zdravotné stredisko. Osadenstvo nechodilo do kostola, ale modlievali sa pri kaplnke, kde občas bola aj bohoslužba len pre nich. Tam býval po príchode Nemcov 1939-1940 riaditeľov šofér Pak, bol nemecký z Dobšinej, mali dcéru Grétu. Tú som občas doučovala za nejaký peniaz. Vozila sa autom s otcom. Ja som si vtedy hovorievala, keď budem veľká budem sa učiť a budem lekárka a budem sa tiež voziť, vtedy sme chodili len peši. Splnilo sa mi to vďaka múdrosti a pracovitosti našich dobrých rodičov. Oproti riaditeľstvu cez chodník boli Stupy. Bývali tam Almášiovci, žila tam Klára Almášiová. Neskôr na kopčeku za Almášiovcami bol postavený kultúrny dom. Hore hlavnou cestou vľavo bol zalesnený strmý svah, napravo veľká lúka až k potoku, neskôr tam postavili autobusovú garáž, asi v roku 1940 a autobusovú stanicu, keď začal premávať autobus. Nalavo na prudkom svahu bol katolícky cintorín, napravo bola kúpeľňa. Boli to sprchy pre baníkov. Pár krát mesačne mohli ísť sa osprchovať aj deti za nejaký poplatok, bola to pre nás veľká vymoženosť, lebo doma nikto nemal sprchu. Pracoval tam starší malý, tučný pán, holohlavý čo v nás vzbudzovalo veľký rešpekt. V jednom uchu mal okrúhlu náušnicu, čo v Koterbachoch nik nenosil. Náušnice nosili len dievčatá. Volal sa Ibašič. Hovoril, že náušnicu nosí preto, aby ho nebolela hlava. Hovorilo sa že je mohamedán. My sme nevedeli čo to je. Cez lávku vpravo, ponad potôčik na briežku bol dom, kde býval Ludva. Bol nevidiaci a bol organistom v kostole. Za jeho domom bola židovská modlitebňa, bužňa za ňou bol židovský cintorín. Oproti bol malý obchod Budúcnosť, kde predávala staršia pani, volala sa Čunderlíková. Z druhej strany budovy v suteréne bývala rumunka, malá, drobná, Mary Hangová s mamou. Chovali capov a keďže v tom čase bol v Koterbachoch rozšírený chov kôz pre mlieko, k Mary chodili ku capovi s kozami na párenie. Hangové aj veštili, vyvolávali duchov a vykladali karty. My deti sme sa ich veľmi báli. V obchodoch sa mlieko vtedy nepredávalo. Mlieko až neskôr vozili na voze s koníkom v kanvách z Markušoviec od grófov Vilandových. Pri Budúcnosti bol tesne domček, kde bývali neviem meno, ale mali dcéru, ktorá sa vydala za žandára Kňazeka. Povyše Budúcnosti po chodníčku vľavo bol dom kde bývali Hatalovci, za domom mali malé roľičky. Oproti na briežku, cez chodník a potok bol motorhauz – dielňa. Prístup do motorhauzu bol z opačnej strany. V motorhauze parkovali a opravovali lokomotívy, ktoré fárili na Krajšlogu – Krížovej jame. V malom domčeku vedľa motorhauzu sa felezovalo a vybavovali drobné úradnícke povinnosti. Sedeli tam dvaja podúradníci. Do štôlne sa vchádzalo po moste, ktorý bol ponad hlavnú cestu. Pri vchode do štôlne bola vo výklenku socha sv. Barborky. Pri vchode do bane sa každý prežehnal. Baníci sa vtedy zdravili glikauf. Môj otec tam dlho pracoval ako vedúci motorhauzu štôlne Krajšlog. Neskôr prešiel za vedúceho na baňu Rochus.

Z redakčnej pošty

Čo pre nás znamenajú peniaze?

Každý z nás vie, že peniaze menia človeka a jeho charakter. No je len na nás, nakoľko sa necháme ovplyvniť. Pretože priority si určujeme my. Sami sa snažíme vytvoriť si svet, ktorý je podľa nás najlepší. Podľa toho si zvolíme školu či zamestnanie. Ale čo napríklad rodina? Na akom konci rebríčka hodnôt bude?

Veľa ľudí sa ženie za peniazmi a majetkom. Hnuteľným či nehnuteľným, je to jedno – len nech ho je veľa. V snahe získať ho čo najviac, však zabúdame na ostatné veci. Uprednostňujeme kariéru pred rodinou. A načo je to celé dobré? Aby sme

sa v 60-tke spamätali a uvedomili si, že náš život sme premrhali v práci? Že máme na účte pekné čísla, ale doma nikoho skutočne blízkeho? A že naša polovička v skutočnosti nemiluje nás, ale to krásne auto v garáži alebo zlatú platobnú kartu? Mali by sme sa spamätať čo najskôr. Život nie je len o papierikoch. Sú aj iné, oveľa krajšie hodnoty. Samozrejme, že pekný dom s veľkou záhradou a dvomi autami v garáži je pekný cieľ. Ale obetovať mu aj vlastné šťastie a lásku za to nestojí. Mali by sme sa vedieť aj uskromniť. Vážiť si jednoduché veci. Byť šťastný za každý deň prežitý s priateľmi a rodinou, ktorým skutočne záleží na nás a nie na tom, koľko núl máme na konte.

Uvediem príklad: Istý mladý človek, ktorý práve ukončil školu, sa zamestnal v prosperujúcej spoločnosti na pozícii začínajúceho manažéra. Za-

čalo sa mu dariť a dostal pracovný pomer na dobu neurčitú. Práca ho bavila a ešte viac sa mu páčilo, že sa mu konto zaplňa peniazkami a na rozdiel od jeho rodičov v jeho veku si mohol konečne dovoliť všetko, čo kedy chcel. Užíval si dovolenky, nové auto, nový LCD televízor v obývačke a spálni, či apartmán v centre mesta. Po niekoľkých rokoch si však uvedomil, aký je osamotený. Práca ho natoľko pohltila, že už nemal takmer žiaden čas na priateľov a ani na rodinu.

Na druhej strane tu máme úplne iného mladého človeka, ktorý nemal také šťastie a musel sa predierať životom. Ale nemal núdzu o dobrých priateľov a doma mal milujúcu manželku a zdravé deti.

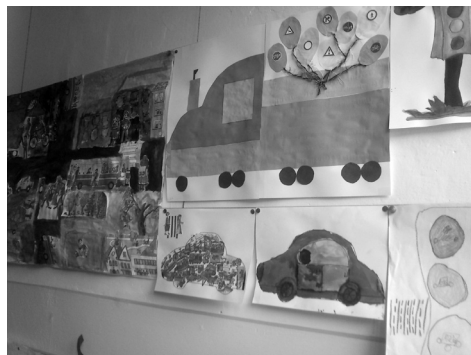
Teraz vám položím otázku. Ktorý z nich dopadol lepšie? Podľa mňa ani jeden. Byť bohatý nie je zlé. Ale nedovoľme, aby sme skončili ako otroci peňazí a naháňali sa za nimi celý život za každú cenu. Každý z nás by mal nájsť tú zlatú strednú cestu, ktorá nás k nim dovedie, ale vo svojej podstate to budeme stále my. My a ľudia, s ktorými bude radosť ich míňať.

Blíži sa čas Vianoc a preto nezabúdajme na podstatné veci. Snažme sa tráviť čo najviac času s našimi blízkymi. Lebo samotná hodnota Vianoc nespočíva v tom, koľko peňazí minieme na darčeky. Je to o láske, porozumení a krásnych momentoch, ktoré nezažijeme v práci, ale iba doma s rodinou.

Katarína Konečná, študentka gymnázia

Stoj, pozor, voľno !

Dňa 23.11.2012 sa uskutočnila beseda s náčelníčkou Obcej polície Ing. Denisou Milaniakovou a soc. terénnou pracovníčkou Mgr. Pavlínou

Švedovou na tému Dopravná výchova. Hravou formou sa riešili modelové situácie na ceste a žiaci boli oboznámení s pravidlami cestnej premávky. Pomocou prezentácie v PowerPointe sa učili poznávať dopravné značky. Sprievodnou aktivitou bola výtvarná súťaž na danú tematiku, ktorá bola vyhodnotená 8.12.2012 našimi lektorkami a súčasne i autori najlepších prác získali reflexné prvky od Obcej polície. Na 3. mieste sa umiestnila 3.A trieda, na 2. mieste 4.C trieda a 1. miesto s kolážou Krížovatka získala 3.C trieda. Práce sú vystavené v priestore školy. Tieto aktivity boli pre našich žiakov veľmi prínosné, lebo prispievajú k zníženiu nehodovosti na cestných komunikáciách.

Mgr. Kandráčová

Beseda s poľovníkom

*Les môj dobrý kamarát,
pomôžem ti veľmi rád.
Sadím stromy, chránim
zvieratá a kvety, tak to robia
múdre deti.*

Úspech pri záchrane prírody je založený na postojoch človeka k prírode, ako sa dokážeme vzájomne rešpektovať, človek prírodu a príroda človeka. Túto myšlienku vstúpujeme deťom už od útleho veku. Dňa 27.11.2012 zorganizovala besedu s poľovníkom pani riaditeľka Zlatica Nováková. Pozvanie do našej MŠ prijal člen poľovníckeho zväzu JUDr. Vladislav Chroust. Priviedol si na pomoc i svojich vnukov, budúcich ochranárov prírody. Naš hosť priblížil deťom problematiku ochrany prírody a starostlivosť o zvieratá. Poučil deti ako sa poľovníci starajú o zvieratá a les nie iba

v zime, ale i počas celého roka. Upozornil na nebezpečne styku človeka s chorým zvieratom v lese, kedy sa loví zver a aká zver, čo je posed, vábnička, kto sa môže stať poľovníkom a čo všetko je jeho poslaním. Pútavo porozprával deťom o zážitkoch z lesa, rád zodpovedal na ich zvedavé otázky. Deti zaujali exponáty srnca, bažanta, kačice, muflóna, vlka a možnosť ich pohľadiť, pozrieť zblízka. Páčil sa im i ďalekohľad, ktorý si aj vyskúšali.

Ďakujeme p. Vladislavovi Chroustovi za ochotu prísť do našej škôlky, za múdre a poučné slová o ochrane prírody, ktoré podporili u našich

Podakovanie

Na školskej záhrade MŠ Rudňany 89 sa v týždni od 12.11. – 16.11.2012 uskutočnila jesenná brigáda, zhrabovanie listia, ktorú iniciovala p. uč. Alžbeta Novorovská. Aktívnym rodičom,, ktorí ochotne prišli vo svojom voľnom čase pomôcť chceme sa poďakovať v mene riaditeľstva MŠ, kolektívu a detí. Teší nás záujem rodičov o vzájomnú spoluprácu školy a rodiny. Konštatujeme však, že ochotní sú zväčša stále tí istí rodičia. Naše poďakovanie patrí: pp. V. Harviščákovej, Z. Staňovej, I. Szentkeresztymu, V. Módovej, L. Malecovi, MUDr.

detí rozvoj environmentálneho cítenia i takouto formou zážitkového učenia pri stretnutí s poľovníkom a zvieratkami priamo v MŠ.

*Riad., ped kolektív a deti MŠ Rudňany 89
Iveta Rabinská*

M. Melikantovej, I. Skaskovej, E. Stanislavovi, Z. Kopinecovej a V. Ogurčákovi.

Ďakujeme i pracovníkom verejno - prospešných prác pri OcÚ Rudňany, ktorí nám vyviezli zhrabané listie.

*Riad., ped kolektív a deti MŠ Rudňany 89
Iveta Rabinská*

Za kultúrou a oddychom

DinoPark Tour 2013

Exkluzívna výstava robotických modelov v OC Madaras, Spišská Nová Ves **od 10.11.2012 do 16. 12. 2012**

Príďte sa pozrieť na niekoľko modelov dinosaurov, 3D kino, atrakcie a úžasnú atmosféru druhohôr.

V **sobotu 15. decembra 2012** sa uskutoční

VIANOČNÝ REMESELNÝ TRH,

na ktorom svoje tradičné umenie predstavi niekoľko desiatok remeselníkov. Prezentácia tradičných remesiel a bohatý kultúrny program na námestí Majstra Pavla v Levoči.

Vianočný koncert

23. ročník tradičného ukončenia roka, počas ktorého zaznievajú tie najkrajšie melódie vianočných piesní a kolied.

Tento ročník však bude niečím jedinečný, príďte a nechajte sa prekvapiť **9. decembra 2012** v Markušovskom kaštieli.

www.kastielmarkusovce.eu

Radka Vidová

Stav podľa vekových kategórií	Spolu	Muži	Ženy
Spolu	4034/2071	1995/1005	2039/1066
Deti do 18 rokov	1610/1251	793/603	817/648
– z toho do 15 rokov	1385/1102	682/531	703/571
Ostatní obyvatelia	2424/820	1202/402	1222/418

Narodenie

október
Štefan Kačica
Pavína Horváthová
Peter Horváth
Tomáš Červeňák
Veronika Červeňáková
Alexandra Horváthová
Lucia Horváthová
Marek Horváth
Patrik Žiga
Ester Horváthová
Tatiana Horváthová
Vojtech Žiga
Bruno Kalafut

Bodnovičová Anna
Krompaščíková An-
tónia
65 rokov
november
Centková Emília
december
Oporoska Michal
60 rokov
november
Horváthová Angela
december
Oreško Milan
Ilkovičová Zdenka
Kroščan Štefan
Hudák Štefan
Kopinec Zdena

Jubilanti

75 rokov
Straňáková Anna
70 rokov
november
Gazdura Vladimír
december
Melegová Justína

25. výročie sobáša

Miroslav Ondas a Jar-
mila rod. Sivačková
Vladimír Horváth a Jú-
lia rod. Pechová

Oznam

Vážení občania, vzhľadom k tomu, že priestory cintorína podliehajú zosuvu pôdy, je nutné premiestniť Pamätník padlým hrdinom II. svetovej vojny. Preto Vás prosíme o Vaše návrhy, kde by sa mohol pamätník premiestniť. Vaše návrhy zasielajte na adresu obecného úradu, e-mailom na adresu obec@rudnany.sk alebo tel. na č. 4499102.

INZERCIÁ

Predám 2- izbový byt na Zapálenici
0908 983 550

Spomienky

*Zhasli oči, utíchol hlas, mal rád život a všetkých nás.
Klesli pracovité ruky, ktoré sme hladkali, dotýklo srdce,
ktoré sme milovali.*

Dňa 26. novembra sme si pripomenuli 1. výročie, čo nás opustil náš milovaný manžel, otec, starý otec svokor a príbuzný **František Stanislav**.

Ti, ktorí ste ho poznali, venujte mu tichú spomienku.

Manželka a synovia s rodinami

Dňa 26.12.2012 uplynie 7 rokov, čo nás náhle opustil **Ing. Emil Kalafut**.

Odišiel rýchlo, ako keď víchor v búrke stromy láme, v objatí smútku prežije iba nádej.

*S úctou a láskou v modlitbách spomínajú manželka
a ostatná rodina.*